HELG

REISE
REPORTASJE
UNDERHOLDNING

redaksjonen@agderposten.no 37 00 37 00

Jobben var beregnet til å koste 1,6 millioner. Den utviklet seg til å bli en av de største restaureringsjobbene på en treskute her til lands. Prisen blir 13 millioner.

SIDE 22-25

ARENDALITTEN SOM BLE BOBBY

SIDE 28-31

REIS TIL ROMERTIDEN

SIDE 32-33

FOTO: ERIK HOLAND

Tekst: Torstein Kvale jr.
tokv@agderposten.no/mob. 37 00 37 00 | **Foto:** Erik Holand
erho@agderposten.no/mob. 975 69 613

103-åring snar

Egentlig skulle det være en rask jobb, men restaureringen av Boy Leslie endte med å bli et av de største prosjektene i sitt slag i Norge.

Vakkert! Boy Leslie kommer til å bli den flotteste trebåten som seiler langs sørlandskysten, jubler Bjørn Abrahamsen, som er leder i Foreningen S/K Boy Leslie.

Endelig ser Abrahamsen og de andre i venneforeningen lys i enden av tunnelen. Det som skulle være en kortvarig restaureringsjobb i 2008, med en kostnad på rundt 1,6 millioner kroner, utviklet seg til å bli en av de største restaureringsjobbene som er blitt gjort på en treskute i Norge. Prislappen blir på snaue 13 millioner kroner.

Men nå, etter over fem år med omfattende restaureringsarbeid på Moen Trebåtbyggeri i Risør, begynner det å nærme seg sjøsetting for den 103 år gamle treskuta, som er 79 fot lang.

– Vi håper at Boy Leslie kan sjøsettes i slutten av april eller tidlig i mai, sier Bjørn Abrahamsen.

Store overraskelser. Da venneforeningen i 2008 engasjerte Moen Trebåtbyggeri til restaureringsjobben, hadde de ingen anelse om hvor ille det egentlig sto til med det gamle seilskuta. Trebåtbyggerne hadde ikke jobbet lenge før det ble klart at gamle Boy Leslie var alt annet enn frisk.

– Det var en betydelig jobb som skulle gjøres i 2008, men bare blåbær sammenlignet med hva som er blitt gjort frem til nå, sier Bjørn Abrahamsen.

Og han tilføyer:

– Dette er en av de mest omfattende restaureringsjobbene av denne typen som pågår i landet. Og jeg vet ikke om noe større kulturprosjekt som har vært i Risør.

Jobben var først estimert til å koste cirka 1,6 millioner kroner. Venneforeningen bidro med 350.000 kroner, resten kom fra Riksantikvaren.

Men totalprisen skulle altså bli en helt annen ...

Nå som mesteparten av jobben er gjort, er det ikke rent lite penger som er blitt brukt på den vernede seilskuta. Bjørn Abrahamsen anslår at restaureringen hittil har kostet 11 millioner kroner. Og det gjenstår rundt fire måneders arbeid før skuta er klar.

– Og pengemessig gjenstår det rundt 1,6 millioner kroner før vi er i mål.

I tillegg til Riksantikvaren har blant annet Aust-Agder fylkeskommune, Arendal kommune, UNI-stiftelsen og Norsk Kulturminnefond bidratt med til sammen nærmere tre millioner kroner.

> «Boy Leslie hadde ikke vært her i dag hvis det ikke var for venneforeningen»

Starter kronerulling. For å få inn de siste kronene har Foreningen S/K Boy Leslie igjen søkt Riksantikvaren om støtte. Håpet er én million kroner.

– Riksantikvaren har vært tungt inne i prosjektet og støttet med mange millioner kroner. Dette ville vært rart om de strammer inn nå. Hvis vi ikke får penger fra Riksantikvaren, kan hele prosjektet stoppe opp, sier Bjørn Abrahamsen.

Men han er ikke nevneverdig nervøs.

– Vi fikk forhåndstilsagn i fjor. Jeg er absolutt optimistisk med tanke på midler fra Riksantikvaren.

Boy Leslie-foreningen kommer også til å fri til det lokale næringslivet, i håp om å få inn rundt 350.000 kroner som skal brukes til blant annet navigasjonsutstyr.

– Vi starter kronerulling og skal sende brev til bedrifter som vi har tro på at vil støtte prosjektet. Får vi inn 350.000 kroner, er det veldig bra. Sammenlignet med hvor mye prosjektet har kostet hittil, kan den summen høres lav ut – men dette er penger vi er helt avhengige av å få inn, sier Bjørn Abrahamsen.

Regnet med utfordringer. For Riksantikvaren kom det aldri som noen bombe at Boy Leslie-restaureringen ble betydelig dyrere enn først antatt. Seniorrådgiver Sverre Nordmo sier at det er ganske vanlig at det første estimatet kan ganges med ti før et prosjekt er i havn.

– Vi er mer eller mindre alltid forberedt på utfordringer, sier Nordmo hos Riksantikvaren.

Han forteller videre at siden 1990-årene har Riksantikvaren gitt totalt 12,7 millioner kroner i støtte til Boy Leslie, hvorav mellom ni og ti millioner kroner er i forbindelse med restaureringen som startet i 2008. ►

Bjørn Gonsholt (t.v.) og Bjørn Abrahamsen i Boy Leslies venneforening fryder seg

t klar for sjøen

over at det nærmer seg sjøsetting for den over 100 år gamle treskuta, som har vært til restaurering på Moen Trebåtbyggeri i Risør siden høsten 2008.

► Og Boy Leslies venneforening trenger ytterligere én million kroner fra Riksantikvaren før skuta er klar for sjøsetting. Sverre Nordmo hos Riksantikvaren kan ikke kommentere midlene som skal deles ut i 2014.

– Men når vi først går i gang med noe, er målet å fullføre.

Seniorrådgiveren sier at restaureringen av Boy Leslie er blant de fem største trebåtprosjektene som har vært i landet.

– Grunnen til at vi er tungt inne i dette prosjektet, er at Boy Leslie er en viktig del av fiskeri- og frakthistorien, sier Sverre Nordmo.

Denne digre stokken er 18 meter lang og veier rundt 1,5 tonn. To personer skal høvle i én måned for å forvandle stokken til Boy Leslies nye mast.

Tusenvis av dugnadstimer. Restaureringen av skuta har ikke bare kostet mangfoldige millioner kroner, men ildsjelene i Foreningen S/K Boy Leslie har også lagt ned flere tusen dugnadstimer de siste fem årene.

– Vi har bidratt med det vi kan, og det er ganske mange tusen timer vi i foreningen har brukt på Boy Leslie. Vi har også en flott ungdomsgjeng, som virkelig har stått på for skuta. Det er ganske spesielt nå til dags, at unge mennesker engasjerer seg så kraftig i en over 100 år gammel skute. De fortjener virkelig skryt, sier Bjørn Abrahamsen.

Sverre Nordmo hos Riksantikvaren sier at det i år skal deles ut 50 millioner kroner til fartøyvern. Men alle de frivilliges innsats verdsettes til det dobbelte.

– Boy Leslie hadde ikke vært her i dag hvis det ikke var for venneforeningen. Fartøyvern hviler 100 prosent på frivillig innsats, sier Nordmo.

Abrahamsen og de andre i venneforeningen gleder seg stort til skuta er på sjøen igjen – etter fem år på land. I løpet av sommeren er planen at Boy Leslie skal besøke Trebåtfestivalen i Risør, Kjæmpestaden i Arendal og andre kulturarrangementer langs sørlandskysten. Og det skal bli mulig for folk å være med på tur.

– Jeg gleder meg veldig. Det blir spesielt når vi kommer til trebåtfestivalen. Da markerer vi enden på en lang prosess.

Nesten to kilometer med eik. Moen Trebåtbyggeri i Risør er selskapet som i 2008 fikk jobben med å restaurere Boy Leslie. Dette er det største fartøyvernoppdraget trebåtbyggeriet har hatt noensinne.

Og det er ikke rent lite treverk som er blitt brukt til restaureringen av den 100 tonn tunge seilskuta. I løpet av de siste årene har fire semitrailere kommet fra Danmark for å levere eiketre til Moen i Risør – alt til Boy Leslie.

– Til sammen er det snakk om 1,2 kilometer eikehud og omtrent 400 meter eikespant. Til spantene måtte vi ha 600 meter emne, sier båtbygger og arbeidsformann Lars Grønvold.

Treemnene som er blitt levert fra Danmark, er blytunge og vanskelige å håndtere. Men den største biten gjenstår: Masten.

Utenfor Risør Trebåtbyggeri ligger en 18 meter lang stokk, som veier omtrent halvannet tonn.

– To mann må jobbe i én måned før masten er ferdig høvlet. Da er 30 prosent av massen fjernet, sier arbeidsformannen.

Boy Leslie var i svært dårlig forfatning da skuta kom til Moen for drøye fem år siden. Hadde det ikke blitt tatt affære da, frykter Grønvold at det kunne ha vært slutten for den gamle skuta.

– Det ville ikke vært et fartøy lenger hvis ikke noe hadde blitt gjort da. Nå er skuta kraftig oppgradert og i bedre stand enn på mange år. 80 prosent av spantene er byttet, og det er ingen spanter igjen fra da båten var ny i 1911.

Ole Jacob Broch, som er daglig leder i Moen Trebåtbyggeri og Risør Trebåtbyggeri, tror det blir lenge til den vernede treskuta trenger nevneverdige utbedringer,

– Det er vanskelig å si, men det går nok 20 til 25 år før det blir nødvendig å gjøre noen større jobber.

Nå jobbes det for fullt med å få ferdig innredningen og alt det tekniske. Det gjenstår også litt «småplukk», men alt ligger an til at skuta blir ferdig om fire måneders tid. Broch er overbevist om at Boy Leslie kommer til å skille seg ut når den kommer på sjøen.

– Det blir absolutt en av de flotteste båtene langs kysten.

Gjorde hverdagen lettere. For båtbyggeriet i Risør har det omfattende restaureringsprosjektet vært svært viktig. I snitt har fem mann vært i sving med å fikse skuta.

– Boy Leslie har vært den viktigste aktiviteten de fire siste årene. Det er kjempeviktig med slike prosjekter, sier Ole Jacob Broch.

I den tøffe trebåtbransjen er det viktig å ha flere bein å stå på enn bare nybygging. Fartøyvern, bygningsvern og opplag er blitt kjerneområdene for Moen Trebåtbyggeri og Risør Trebåtbyggeri.

– Boy Leslie-prosjektet har gjort hverdagen litt lettere. Store og langvarige prosjekter skaper forutsigbarhet og ok økonomi. Hadde vi ikke fått inn Boy Leslie, ville vi ha jobbet for å finne noe annet arbeid av en viss størrelse, sier Ole Jacob Broch.

Nå nærmer altså restaureringen seg slutten. Om lag fire måneders arbeid gjenstår.

– Hvordan føles det at prosjektet går mot slutten etter så mange år?

– Det høres nesten trist ut at det nærmer seg slutten. Vi skulle gjerne hatt Boy Leslie her enda lenger, og jeg håper den snart kommer inn igjen, humrer trebåtbyggeren.

FAKTA

Boy Leslie

- En verneverdig kutter, som ble bygget i England i 1911 ved verftet Sanders & Co i Galmpton.
- Konstruksjon: Eikehud på eikespant, dekk i Oregon pine.
- Maksfart under seil: 10–12 knop.
- Kom til Norge i 1939, og 40 år senere sørget Foreningen Partsrederiet Arendal for at båten kom til Arendal. I 1979 betalte partsrederiet 120.000 kroner for skuta, som da het Ekstrand.
- Foreningen Seilkutteren Boy Leslie eier i dag Boy Leslie. Foreningen har rundt 30 medlemmer og ledes av Bjørn Abrahamsen fra Kristiansand.
- I 2008 kom Boy Leslie til Moen Båtbyggeri i Risør. Der skulle den restaureres for cirka 1,6 millioner kroner.
- Restaureringen nærmer seg slutten, og etter planen skal båten sjøsettes i løpet av våren. Restaureringsprisen kommer til å ende på cirka 12,6 millioner kroner.

Boy Leslie kom til Arendal i 1979. Da kostet den 120.000 kroner. Siden 1990-årene er den restaurert for nærmere 20 millioner kroner.

I den gamle treskuta er det rundt 400 meter eikespanter til sammen.

Går alt som planlagt, kommer Boy Leslie på sjøen i slutten av april eller i begynnelsen av mai i år. Her ser vi skuta før restaureringen startet høsten 2008. **FOTO: PRIVAT**

Boy Leslie har vært til restaurering på Moen Trebåtbyggeri i fem år. Det er ikke rent lite som er blitt gjort.